

Smrt v hříšném světě

Texty na tento týden

Gn 3

Základní verš

„Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili.“ (Ř 5,12)

Bůh prostřednictvím Krista stvořil celý vesmír a také náš svět (J 1,1–3.10; Ko 1,16; Žd 1,2). Když však Bůh Otec přiznal Kristu zvláštní poctu a oznámil, že budou společně tvořit tento svět, „Lucifer záviděl a žárlil na Ježíše Krista“ (SR 14) a zosnoval proti němu spiknutí.

Poté, co byl satan vyhnán z nebe, rozhodl se „zničit štěstí Adama a Evy“ na zemi a tím „způsobit zármutek v nebi“. Představoval si, že „pokud by je [Adama a Evu] zlákal k neposlušnosti, Bůh by učinil nějaké opatření, aby jim mohl odpustit. Potom by se on, satan, i všichni padlí andělé mohli s nimi spravedlivým způsobem podělit o Boží milosrdenství“ (SR 27). Bůh si plně uvědomoval satanovu strategii a varoval Adama a Evu, aby nejedli ze stromu poznání dobrého a zlého (Gn 2,16.17). To znamená, že již v době, kdy byl svět dokonalý a bezúhonný, existovalo jasné omezení, kterému se měly lidské bytosti podřídít.

Naneštěstí se první lidé nakonec přidali na stranu nepřítel, kterému věřili více než svému Stvořiteli. Tragickým důsledkem tohoto odloučení od dárce života byla smrt, která postihla celou zemi. Ale i v této tragické situaci přichází milující Bůh s nadějí na záchranu a obnovu.

Osnova lekce

Tento týden budeme uvažovat o pádu Adama a Evy, o tom, jak hřích a smrt ovládly náš svět, a o tom, jak už v zahradě Eden Bůh zasadil pro lidstvo semínko naděje.

- Gn 3,1–4: Komu se dá věřit? (neděle)
- Gn 3,1–7: Hadova lež (pondělí)
- Gn 3,4: Jistě nezemřete! (úterý)
- Gn 3,16–19: Smrt jako následek hříchu (středa)
- Gn 3,15.21: První zaslíbení evangelia (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

KOMU SE DÁ VĚŘIT?

¹Nezchytralejší ze vsí polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ ²Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. ³Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.““ ⁴Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti.“ (Gn 3,1–4).

Osobní studium

Svět, který vyšel z Boží ruky, byl dokonalý (Gn 1,31). Adam a Eva neměli žádnou zkušenost se smrtí. V takové situaci Bůh přichází do rajské zahrady s příkazem a varováním adresovaným člověku: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojechl, propadneš smrti“ (Gn 2,16.17).

Tento text ukazuje, že v dokonalém prostředí Edenu měli lidé svobodnou vůli. Proč by je totiž Bůh jinak varoval před následky jejich rozhodnutí?

Někdy po tomto varování satan přijal podobu hada a také vstoupil do Edenu. Eva viděla hada, který spokojeně jedl zakázané ovoce, aniž by zemřel. „On sám jedl a získal schopnost mluvit“ (PP 54; NUD 19) a nic se mu nestalo.

Uvažuj o úvodním textu (Gn 3,1–4). Proč mohla hadova slova znít Evě přesvědčivě?

Z hlediska lidské logiky zněly argumenty hada mnohem přesvědčivěji než Boží slovo.

Za prvé, v ráji dosud nebyly žádné důkazy o existenci hříchu a smrti. Za druhé, had jedl zakázané ovoce a byl velmi spokojen. Proč by se tedy Eva měla bránit udělat to samé? Boží příkaz se zdál být příliš omezující a nesmyslný.

Při rozhodování mezi dvěma protichůdnými výroky Eva ignorovala tři základní principy: (1) lidský rozum není vždy nejbezpečnějším způsobem hodnocení duchovních záležitostí; (2) Boží slovo se nám může zdát nelogické a nesmyslné, ale přesto je vždy správné a důvěryhodné a (3) jsou věci, které samy o sobě nejsou špatné nebo nesprávné, ale Bůh si je vybral jako zkoušku naší poslušnosti.

Měli bychom si uvědomit, že Evina zkušenost v rajské zahradě nebyla ani ojedinělou, ani výjimečnou událostí. Každý den a každou chvíli se rozhodujeme mezi Božím slovem (které může být pro mnohé nepopulární), a lákavými nabídkami společnosti, ve které žijeme. Naše volby ovlivňují náš věčný osud.

Aplikace

Ve kterých oblastech je jasné učení Bible v rozporu s hodnotami světa?

HADOVA LEŽ

¹Nezchytralejší ze vsí polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ ²Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. ³Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.“ ⁴Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti. ⁵Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojdete, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ ⁶Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. ⁷Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. (Gn 3,1–7)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (Gn 3,1–7). Podle čeho se Eva rozhodovala mezi Božím slovem a slovem hada?

Text Gn 3 je jedním z nejjasnějších příkladů psychologie pokušení. Bůh varoval Adama a Evu, že pokud budou jíst ze zakázaného ovoce, určitě zemřou (Gn 2,16.17). Satan přijal podobu hada a pro svedení Evy ke hříchu mu stačilo několik řečnických triků.

Nejprve zobecnil jasný Boží zákaz. Had položil Evě otázku: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ (Gn 3,1). Eva oponovala, že zákaz se týkal pouze jednoho konkrétního stromu a že jíst z něj nebo se ho dotknout by znamenalo zemřít.

Potom satan protirečil Božímu výroku. Jednoznačně a nezpochybnitelně tvrdil: „Nikoli, nepropadnete smrti“ (Gn 3,4).

Nakonec ještě satan obvinil Boha, že Evě a jejímu muži brání v přístupu k důležitému poznání. Podvodník tvrdil: „Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojdete, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé“ (Gn 3,5).

Evina zvědavost způsobila, že se nechala hadem okouzlit. Byla přinucena učinit vážné rozhodnutí: buď zůstane věrná Bohu a jeho zákaz poslechne, nebo přijme satanovo svůdné lákání. Pochybnosti o Božím slově ji přivedly ke spolehnutí se na vlastní smysly. Využila empirickou metodu osobního pozorování, na jejímž základě učinila rozhodnutí mezi dvěma protichůdnými tvrzeními.

(1) Viděla, že z výživového hlediska je to „strom s plody dobrými k jídlu“. (2) Z estetického hlediska viděla, že je na pohled „láka-vý“. (3) Z logické analýzy jí vyplynulo, že je to „strom slibující vševědoucnost“. Tak našla dostatek dobrých důvodů, aby poslechla hadova slova a jedla ze zakázaného stromu. A udělala to.

Někteří lidé tvrdí, že je užitečné poznat všechno, pokud se nakonec budeme držet jen toho dobrého (1Te 5,21). Tragické zkušenosti Adama a Evy v rajské zahradě však ukazují, že existuje i takové poznání, které je samo o sobě velmi škodlivé. Existují skutečnosti a zkušenosti, které nám neprospívají a od kterých bychom se měli držet co nejdál.

Aplikace

Co nám příběh o pádu člověka do hříchu říká o tom, jak snadné je racionalizovat a omlouvat svá hříšná rozhodnutí?

„JISTĚ NEZEMŘETE!“

Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti“. (Gn 3,4)

Mrtví nechválí už Hospodina, nikdo z těch, kdo sestupují v říši ticha... (Ž 115,17)

²⁸Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, kdy všichni v hrobech uslyší jeho hlas ²⁹a vyjdou: ti, kdo činili dobré, vstanou k životu, a ti, kdo činili zlé, vstanou k odsouzení. (J 5,28.29)

Osobní studium

Jakými různými způsoby se lež z verše Gn 3,4 opakuje v průběhu věků?

Jeden z mocných projevů této lži můžeme vidět v rozšířené víře v nesmrtnost duše. Tato představa byla základem mnoha starověkých náboženství a filozofií. Ve starověkém Egyptě vedla k mumifikačním praktikám a pohřebním stavbám; ještě dnes můžeme vidět například pyramidy.

Tato teorie se stala také jedním z hlavních pilířů řecké filozofie. Například v Platonově díle *Ústava* (řecky *Politeie*) se Sokrates ptá Glaukóna: „Nevíš, že naše duše je nesmrtelná a nikdy nezahyne?“ (Platon, *Ústava – Republika*. [Praha]: Nová Akropolis, [1996]) V Platonově díle *Faidón* Sokrates argumentuje podobně: „Duše je nesmrtelná a nepomíjející a bude skutečně existovat v Hádu.“ (Platon, *Faidón*. Praha: Oikoymenh, 2005) Tyto filozofické koncepty formovaly velkou část západní kultury, a dokonce i postapoštolské křesťanství. Jejich idea se však zrodila už mnohem dříve, v rajske zahradě, u samotného satana.

Satan ve svých slovech Evu ujišťuje: „Jistě nezemřete!“ (Gn 3,4; ČSP). Tímto důraz-

ným tvrzením satan postavil svá vlastní slova nad slovo Boží.

Co říkají následující verše o nesmrtnosti duše a jak je lze použít k vyvrácení této lži?

Ž 115,17

J 5,28.29

Ž 146,4

Mt 10,28

1K 15,51–58

Satanská teorie přirozené nesmrtnosti duše přetrvává i v našem moderním světě. Knihy, filmy a televizní pořady nadále podporují myšlenku, že když zemřeme, přejdeme do jiného vědomého stavu. Je politováníhodné, že si tento omyl osvojily i mnohé křesťanské denominace. Dokonce se přidala i věda. Ve Spojených státech existuje nadace snažící se vytvořit technologii, která nám, jak tvrdí zakladatelé, umožní kontaktovat mrtvé, o kterých věří, že jsou stále naživu, ale existují jako „odhmotněné osoby“. Není žádným překvapením, že takový rozšířený podvod sehraje klíčovou roli v posledních událostech lidských dějin.

Aplikace

Jak se tato lež projevuje ve vašem okolí? Proč se musíme spoléhat na Boží slovo více než na to, co nám říkají naše smysly?

NÁSLEDKY HŘÍCHU

¹⁶Ženě řekl: „Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“ ¹⁷Adamovi řekl: „Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. ¹⁸Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny. ¹⁹V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš.“ (Gn 3,16–19)

Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili. (Ř 5,12)

Osobní studium

Jaké jsou podle textů Gn 3,7–19 a Ř 5,12 hlavní následky hříchu?

Eva, uchvácená přesvědčivou řečí hada, si nedokázala představit dalekosáhlé následky cesty, na kterou se vydala. Samotné jedení zakázaného ovoce se nezdálo tak významné jako to, co ve skutečnosti představovalo. Tímto činem neposlušnosti však Eva zničila svou věrnost Bohu a začala důvěřovat satanovi.

Text Gn 3 popisuje nejen pád Adama a Evy, ale také některé z jeho nejtragičtějších následků. Z teologického hlediska byli oba zachvázeni *teofobií* (začali mít z Boha strach) a skryli se před Bohem (Gn 3,8). Z pohledu psychologie bychom mohli říci, že se styděli za své jednání a začali obviňovat jeden druhého (Gn 3,7,9–13). Z tělesného hlediska se měli začít potit, cítit bolest a nakonec zemřít (Gn 3,16–19). A z ekologického hlediska můžeme konstatovat, že se příroda zdeformovala a došlo k nežádoucí změně jejího normálního fungování (Gn 3,17,18).

Rajská zahrada už nebyla tím krásným a příjemným místem, jakým bývala. „Při pohledu na vadnoucí květinu a padající list cítili Adam a jeho žena nad těmito prvními známkami rozkladu hlubší lítost, než jakou dnes lidé pocítují nad svými mrtvými. Když košaté stromy shazovaly své listy, uvědomili si strašnou skutečnost, že smrt je údělem všeho živého.“ (PP 62; NUD 22)

Adam a Eva nezemřeli okamžitě, ale ten den byli odsouzeni k smrti. Hospodin řekl Adamovi: „V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš“ (Gn 3,19). Pád měl tragické následky pro celé lidstvo. Apoštol Pavel vysvětluje: „Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili“ (Ř 5,12).

Smutnou a bolestnou skutečností je, že tak jako lidstvo v minulosti, i my dnes snášíme následky toho, co se stalo v Edenu. Jak vděční můžeme být za to, co pro nás Ježíš vykonal na kříži! Díky tomu máme naději na věčný život ve světě, kde už nikdy nebude vládnout hřích.

Aplikace

Jaké ponaučení o důsledcích našich vlastních hříšných činů si můžeme vzít z Eviny tragické zkušenosti?

PRVNÍ ZASLÍBENÍ EVANGELIA

¹⁵Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrťí hlavu a ty jemu rozdrťíš patu. [...] ²¹Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice a přioděl je.

(Gn 3,15.21)

Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti. (2K 5,21)

²⁷A jako každý člověk jen jednou umírá, a potom bude soud, ²⁸tak i Kristus byl jen jednou obětován, aby na sebe vzal hříchy mnohých; po druhé se zjeví ne už kvůli hříchu, ale ke spáse těm, kdo ho očekávají. (Žd 9,27.28)

Osobní studium

Jaká naděje pro lidstvo je vyjádřena ve verších Gn 3,15.21?

Text Gn 3 popisuje hroznou tragédii, která po pádu člověka do hříchu zachvátila celý svět. Všechno bylo najednou úplně jiné. Adam a Eva mohli vidět kontrast mezi světem před svým pádem a po něm.

Uprostřed jejich úzkosti a zoufalství jim Bůh dal jistotu pro přítomnost a naději do budoucnosti. Nejprve odsoudil hada slovy o naději na Mesiáše, když prohlásil: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrťí hlavu a ty jemu rozdrťíš patu“ (Gn 3,15).

Slovo „nepřátelství“ (hebr. *ejva*) vyjadřuje nejen dlouhotrvající kosmický spor mezi dobrem a zlem, ale také osobní odpor k hříchu, který do lidské mysli vložila Boží milost. Naše přirozenost je hříšná, jsme „mrtví pro své viny a hříchy“ (Ef 2,1.5), jsme „služebníky hříchu“ (Ř 6,20). Ale to, co Kristus vštěpuje do každého lidského života, v nás působí nepřátelství vůči satanovi. A právě toto „nepřátelství“, Boží dar z Edenu, nám umožňuje přijmout jeho spasitelnou milost. Bez této proměňující milosti a obnovující moci by lidstvo bylo nadále sata-

novým zajatcem a služebníkem vždy připraveným splnit jeho příkazy.

Hospodin dále použil ke znázornění tohoto mesiášského zaslíbení obět zvířete (viz Gn 3,21). „Když Adam dle přesných Božích pokynů poprvé obětoval za hřích, byl tento obřad pro něj zvláště bolestnou chvílí. Aby mohl přinést tuto obět za své přestoupení, musel vlastní rukou vzít život, jehož dárce je sám Bůh. Poprvé viděl umírání a smrt. Když se díval na zkrvavenou oběť a její smrtelné záchvěvy, okem víry viděl umírat nevinného Beránka Božího, na nějž tato obět poukazovala a který se měl stát obětí za hříchy všeho lidstva.“ (SR 50)

Uvažuj nad texty 2K 5,21 a Žd 9,27.28. Co tyto verše říkají o skutečnostech zjevených v Edenu?

S vědomím, že stejně nakonec zemřou (Gn 3,19.22–24), museli Adam a Eva opustit rajskou zahradu. Ale neodešli nazí nebo s vlastnoručně zhotoveným oděvem z fíkových listů (Gn 3,7). Samotný Hospodin jim zhotovil „kožené šaty“, a dokonce je do nich oblékl (Gn 3,21). Jedná se o symbol jeho přikrývající spravedlnosti (viz Za 3,1–5 a L 15,22). Již tehdy, hned od začátku v Edenu, bylo lidstvu zjeveno evangelium.

Aplikace

Co pro tebe osobně znamená naděje evangelia? Jak bys ji vlastními slovy vysvětlil někomu, kdo v Krista nevěří?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 3. kapitolu „Nedůvěra a její důsledky“ (PP 52–62; NUD 18–22) a 4. kapitolu „Zaslíbení záchrany“ (PP 63–70; NUD 23–26) z knihy *Na úsvitu dějin* a 3. kapitolu „Poznání dobra a zla“ (Ed 23–27; Vých 15–17) z knihy *Výchova*.

V uplynulých letech byly dělány studie o tom, co se nazývá *zážitky blízké smrti* (angl. Near Death Experience – NDE). Jedná se o psychologický fenomén osobních zážitků spojených s blížící se smrtí. Výjimečně se stane, že člověk „zemře“, přestane dýchat a přestane mu bít srdce, je ve stavu klinické smrti a potom se vrátí zpět k životu. Někdy pak popisuje fantastické zážitky spojené s opuštěním vlastního těla, vznášením a setkáním s bílým světlem často ztotožňovaným s Bohem. Někteří dokonce mluví o setkání s dávnými mrtvými příbuznými nebo s mytickými postavami. Mnozí lidé, dokonce i křesťané, kteří nechápou pravdu o stavu po smrti, věří, že tyto zážitky jsou důkazem nesmrtelnosti duše. Avšak (a to by mělo být nejjasnější varování, že něco není v pořádku) většina těch, kdo mají tyto zkušenosti, tvrdí, že duchovní bytosti, se kterými se setkali během NDE, jim říkaly utěšující slova o lásce, pokoji a dobrotě. Neslyšeli však nic o spasení v Kristu, nic o hříchu a nic o soudu. Neměli by při „ochutnávání“ křesťanského posmrtného života dostat spolu s ním alespoň kousek nejzákladnějších křesťanských nauk? To, co se dozvídají, zní většinou jako učení hnutí *New Age*, což by mohlo vysvětlovat, proč jsou v mnoha případech méně nakloněni ke křesťanství než před „smrtí“. A také nikdo z křesťanů, přesvědčených, že jejich NDE byla předchutí křesťanského nebe, se nikdy nedozvěděl nic o Bohu, zato se vrátil s velkou dávkou náklonnosti k *New Age*. Vysvětlením může být, že je oklamal tentýž, který oklamal Evu v Edeně – a oklamal je stejnou lží (viz také 11. lekce).

Otázky k rozhovoru

1. *Jak zkušenost Adama a Evy ukazuje, že Boží odpuštění nutně nemusí zvrátit všechny následky hříchu? Proč jde o důležitou pravdu?*
2. *Strom poznání dobra a zla byl pro Adama a Evu „nebezpečným územím“ nepřítele. Existují „nebezpečná území“, na která jsme v pokušení vstoupit? Jak se tomuto pokušení můžeme bránit?*
3. *Satan se snaží dovést Boží lid k přesvědčení, že „Kristovy požadavky nejsou dnes tak přísné, jako byly kdysi, a že pokud se přizpůsobí světu, budou mít větší vliv na světské lidi“ (TM 474). Co bychom měli dělat, abychom se nedostali do této rafinované pasti?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy: